

## Täysistunto

**Torstai 10.9.2020 klo 16.00—17.29**

**5. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevan Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisesta annetun lain ja Eläketurvakeskuksesta annetun lain 2 §:n muuttamisesta**

Hallituksen esitys HE 107/2020 vp

*Lähetekeskustelu*

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

*Keskustelu*

**17.21 Sosiaali- ja terveysministeri Aino-Kaisa Pekonen (esittelypuheenvuoro):** Arvoisa puhemies! EU:ssa on yli kymmenen vuoden ajan rakennettu tietojärjestelmää, jonka kautta jäsenvaltioiden viranomaiset voivat välittää sähköisesti tietoja maiden välillä liikkuvien henkilöiden sosiaaliturvaan liittyvissä asioissa. Tällaisia ovat muun muassa työskentelyä, yrittämistä, asumista, eläkkeitä ja sairaanhoitoa koskevat tiedot. Yhteisen EESSI-tietojärjestelmän rakentaminen on ollut valtava projekti, ja tämän vuoden aikana kaikissa jäsenvaltioissa järjestelmä otetaan käyttöön, myös meillä täällä Suomessa.

Eläketurvakeskus antoi viime vuonna 13 000 A1-todistusta Suomesta EU-maihin lähetetyille työntekijöille ja kahdessa tai useammassa maassa työskenteleville, joihin sovelletaan Suomen sosiaaliturvalainsäädäntöä. Joissain harvinaisissa tilanteissa sosiaali- ja terveysministeriö on toimivaltainen sopimaan toisen valtion kanssa siitä, että Suomen lainsäädäntöä sovelletaan. Ministeriöllä ei kuitenkaan ole sähköistä asiointipalvelua, eikä muutaman kymmenen hakemuksen vuosittaiseen käsittelyyn kannata sellaista rakentaa. Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että nämä harvinaiset ministeriön käsittelemät asiat siirretään Eläketurvakeskukselle, jotta digitaaliset asiointimahdollisuudet turvataan kaikille kansallisten lakien mukaisesti. Eläketurvakeskus käsittelee valtaosan asioista muutenkin, ja sillä on käytössään digitaaliset prosessit.

Samalla ehdotetaan kansallisten sosiaaliturvalaitosten välistä tehtävänjakoa selvennetäväksi niin, että kaikki laitokset hoitavat itse takautuvien etuusmaksujen perimisen toisista maista niissä tilanteissa, joissa Suomesta on maksettu etuuksia ja toisesta maasta myönnetään henkilölle takautuva eläke.

Eläketurvakeskus on tähän saakka hoitanut muiden laitosten puolesta tiedonvaihtoa ulkomaille. Sähköisen tiedonvaihdon tullessa käyttöön perintä hoituu tehokkaammin suoraan asianosaisten sosiaaliturvalaitosten välillä.

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 110/2020 vp

EU-maiden välistä sähköistä tietojen vaihtamista varten on Kelaan rakennettu yhteyspiste, joka on tietojärjestelmä, jota kaikki suomalaiset sosiaaliturvalaitokset käyttävät tietojen vaihtamiseen muiden EU-maiden sosiaaliturvalaitosten kanssa. Kela tuottaa yhteyspisteelle Suomeen saapuvien tietojen osalta henkilöiden tunnistuspalvelun.

Kelan on tarkoitus toimia rekisterinpitäjänä tunnistautumiseen liittyvien tietojen osalta yleisen tietosuojasetuksen mukaisesti. Kaikkien etuuksia koskevien tietojen osalta sosiaaliturvalaitokset toimivat omien tietojensa osalta rekisterinpitäjinä.

Tässä ehdotuksessa on myös huomioitu, että kaikki kansalliset sosiaaliturvalaitokset osallistuvat sähköisen tiedonvaihdon ja yhteyspisteen ylläpidon kustannuksiin. Kustannusten jaosta päätetään laitosten välisessä yhteistyöryhmässä.

**17.24 Heikki Autto kok:** Arvoisa herra puhemies! Jotta Euroopan unioni voi toteuttaa perustavanlaatuisia ajatustaan siitä, että työvoima, tavarat, palvelut, pääomat voivat liikkua mahdollisimman vapaasti, ja jotta euroalue voisi muodostua mahdollisimman toimivaksi valuutta-alueeksi, niin tarvitaan tietysti tällaisia menettelyjä, jotka helpottavat sitä, että työvoima voisi maiden välillä liikkua. Suomen kannalta varmasti kaikkein konkreettisinta on kuitenkin se, että aikanaan kymmenentuhannet suomalaiset lähtivät Ruotsiin töihin ja ovat siellä työuransa tehneet ja saavat eläkettä sekä Ruotsista että mahdollisesti myös Suomesta. Nyt sitten eläkkeelle päästyään he voivat olla välillä asukkaana toisessa maassa, välillä toisessa maassa, ehkä vähän riippuen siitäkin, missä vaikkapa jälkikasvua on ja esimerkiksi lastenhoitotarvetta kulloinkin on, ja moni eläkeläinen on kertonut siitä, että kieltämättä heillä on veroteknisiä haasteita siinä, miten tämä verotuksen kokonaisuus sitten muodostuu. Kun ministeri Pekonen taitavaksi tunnettuna ministerinä on varmasti käynyt tätä vuorovaikutusta myös Ruotsin kanssa, niin kysyisin siitä, että kun meillä on tämä laajempi eurooppalainen viitekehys, johon tulee näitä uusia työkaluja, niin kuinka keskustelut täällä Pohjoismaiden kesken ovat viime vuosina edenneet siinä, että Pohjoismaiden kansalaisten kohtelut olisivat mahdollisimman oikeudenmukaisia. Se on ollut tärkeää työtä, puolin ja toisin tietysti, mitä vierastyöläisenä siellä naapurimaassa on tehty.

**17.26 Sosiaali- ja terveysministeri Aino-Kaisa Pekonen:** Arvoisa puhemies! Tämä edustaja Auton kysymys ei varsinaisesti tähän hallituksen esitykseen kuulunut. Totean, että keskusteluja käydään ja voimme varmasti palata sitten tähän asiaan toisessa yhteydessä.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.